

Balgekreds derimod forfægtede Folketingets gamle Standpunkt, at Folkekirken Ordning og hele den folkekirkelige Tilstand, kort sagt Folkekirken Forfatning forstaaet paa den Maade, netop burde ordnes ved Hjælp af Lovgivningsmagten, Rigsdagen og Kongen i Forening. Det er en gammel Strid, som har været staaende vel helt siden Grundlovens Givelse, og vil ogsaa blive staaende herefter. Samtidig med at denne Strid saaledes fremdeles bliver ved at staa, gør det virkelige Liv sine Krav gældende, og det virkelige Liv, det praktiske Liv har egentlig allerede afgjort Striden. Vi have allerede faaet adskillige Love paa Folkekirken Omraade, som ere vedtagne af Rigsdagen og stadfæstede af Kongen og ogsaa Love, som have gjort betydelige Indgreb i den folkekirkelige Tilstand. Jeg skal saaledes nævne som en af de væsentligste Lovene af 4de April 1855 om Sognebaandets Løsning, en Lov, der gjorde betydeligt Indgreb i den folkekirkelige Tilstand, idet den løste det Stavnbaand, som den Gang bandt Menighedernes Medlemmer til vedkommende Sognepræst. Lige som man i forrige Aarhundrede og i Begyndelsen af dette Aarhundrede kunde høre Bønder sige: Jeg trækker til den eller den Herremand, saaledes kunde man i Virkeligheden forud for 1855 med Rette have sagt: Vi trække aandelig talt for den eller den Præst. Menighedens Medlemmer vare stavnsbundne til Præsten. Dette Stavnbaand løstes i 1855 ved en Lov, givet af Rigsdagen og Kongen i Forening, og det var en Lov, som havde meget stor Virkning, en Lov, vi paa ingen Maade nu kunne give slip paa. Endvidere har man endnu yderligere vedtaget Lov af 15de Maj 1868 om Valgmenigheder, hvor man ikke alene tillod den enkelte at gaa uden for sit Sogn, men ogsaa paa en Maade tillod Oprøret af ny Sogne, ny Menighedskredse, inden for Folkekirken. Denne Lov skulde ganske vist kun gælde i 5 Aar, men ved senere Lov af 7de Juni 1873 blev den gjort gældende for bestandig. Disse Love, som vi saaledes have faaet, og som have meget stor Betydning, efterfulgtes senere af en Lov om Kirkenes Brug. Det var ikke noget let Arbejde at faa en saadan Lov ført igennem. Der blev gjort meget betydelige Forarbejder i saa Henseende. Jeg skal nævne, at Forslag om en saadan Lov har været fremme paa Rigsdagen adskillige Gange i 1859, 1861, 1862, 1864 og 1866, men først i 1872 lykkedes det at faa en Lov ført igennem om Brug af Kirkerne. Som en af de ivrigste Deltagere i Forarbejdet for Loven kan nævnes vor nuværende højtærede Formand. Som sagt, der blev gjort et

stort Forarbejde forud for denne Lov, inden vi endelig fik den, nemlig Loven af 25de Marts 1872. Som jeg tillod mig at sige, da jeg indbragte dette Lovforslag, er det en Lov, der har haft betydelig Virkning og ogsaa god Virkning. I denne Lov af 25de Marts 1872 gaves der Rettigheder baade til Sognepræsterne og Menighedsmedlemmerne. Sognepræsterne gaves der Ret til at benytte Kirkerne, ikke alene for sig selv, men ogsaa for andre Præster; de kunde tilstaa andre Præster at benytte deres Sognekirker paa samme Maade og med samme Ret, som de selv havde. Endvidere gaves der enkelte Medlemmer af Menigheden en Ret til at forlange Kirken lukket op for andre Præster af Folkekirken, en Ret, de dog kun kunde udøve sammen med Sognepræsten. Vil han give saadanne enkelte Medlemmer af Menigheden sit Samtykke dertil, er Berettigelsen til Stede for, at Kirken kan blive lukket op for andre Præster uden for Sognet. Vilde Præsten ikke sige ja dertil, maatte disse Menighedsmedlemmer gaa videre til Biskoppen eller til Kirkeministeren. Det er en lang Vej, og de ville vel ogsaa i meget sjældne Tilfælde faa noget ud af den Vej; det vilde vistnok være sjældent, at Biskoppen eller Ministeren vilde lukke Kirken op, naar Sognepræsten sagde nej. Men det er vel ogsaa sjældent Tilfældet, at Sognepræsten siger nej, i hvert Fald ikke meget ofte Tilfældet, men ske kan det; det har man set Eksempler paa. Endvidere gaves der Flertallet af Menighedsmedlemmerne Ret til at kræve Kirken lukket op. Naar der virkelig er Flertal for saadant et Forlangende, kan Sognepræsten ikke nægte det, men det Flertal skal konstateres ved Eftersyn paa de ordinære Valgsteder til Folketingsvalg. Det er ikke nogen betvem Maade at faa det konstateret paa. Nu er der siden 1872 hengaaet adskillige Aar og — som jeg sagde, da jeg indbragte dette Lovforslag — er der nu Trang til at gaa videre paa dette Omraade og lukke Kirkerne endnu mere op end hidtil. Det, der foreslaas i dette Lovforslag, er for det første, at Sognepræsterne skulle foruden den Ret, de allerede have, endvidere have Ret til at tillade uordinerede Mænd, d. v. s. Lægmand, at bestige Prædikestolen, at holde Tale fra denne og foretage Katekisation i Sognekirken. Det kunde maaste siges, at Sognepræsten i Grunden har en saadan Ret ifølge den nu bestaaende Lov. Der staaer ogsaa, at han har Ret til at lade uordinerede Mænd holde Tale i Kirken, men det viser sig dog, at det er en Misfor-